

Darren Omoregie o.fl. gegn Noregi

Dómur frá 31. júlí 2008

Mál nr. 265/07

8. gr. Friðhelgi einkalífs og fjölskyldu

Útlendingar. Brottvísun. Friðhelgi fjölskyldulífs.

1. Málsatvik

Kærendur eru Louis Osaze Darren Omoregie, eiginkona hans Elizabeth Skundberg Darren og dóttir þeirra Selma. Louis Osaze Darren Omoregie er nígerskur ríkisborgari, fæddur í Sierra Leone árið 1979. Hann kom til Noregs og sótti um hæli þann 25. ágúst 2001. Eiginkona hans er norskur ríkisborgari, fædd 1977, og dóttir þeirra er einnig norskur ríkisborgari, fædd 2006. Þau kynntust í október 2001, hófu sambúð í mars 2002, trúlofuðust 10. september 2002 og gengu í hjúskap 2. febrúar 2003. Hælisúmsókn Darren Omoregie var synjað þann 22. maí 2002. Hann kærði ákvörðunina til sérstakrar úrskurðarnefndar sem staðfesti ákvörðunina þann 11. september 2002. Fljótlega eftir það barst honum tilkynning þess efnis að honum bæri að yfirgefa Noreg fyrir 30. september 2002. Hann óskaði síðar eftir atvinnuleyfi á grundvelli fjölskyldutengsla hans við landið. Honum var synjað þann 7. maí 2003. Ekki var talið að sérstakar mannúðarástæður réttlættu undantekningu í hans tilviki. Í kjölfarið kom til skoðunar að beita fyrsta kæranda viðurlögum fyrir að yfirgefa ekki landið. Var komist að þeirri niðurstöðu þann 26. ágúst 2003 að vísa honum á brott úr landinu þrátt fyrir að hann væri í hjúskap og banna honum að koma á ný til Noregs í fimm ár. Dómstóll ógildi þá ákvörðun á þeim grundvelli að þótt kærandi hefði brotið gegn útlendingalögum, m.a. með því að yfirgefa ekki landið innan þeirra fresta sem honum var veittur, yrði að meta hvort slík ákvörðun bryti gegn meðalhöfsreglu, m.a. með tilliti til fjölskyldutengsla hans við annan kæranda. Þá taldi dómstóllinn að við ákvörðun um endurkomubann í fimm ár hefði ekki verið gætt meðalhöfs, m.a. í ljósi þess að eiginkona Darren Omoregie myndi eiga í erfiðleikum með að aðlagast heimalandi hans og að endurkomubannið gæti leitt til þess að fjölskyldan myndi leysast upp. Í kjölfar áfrýjunar norskra stjórnvalda á þessari niðurstöðu komst áfrýjunardómstóll að annarri niðurstöðu þann 27. febrúar 2006. Áfrýjunardómstóllinn leit m.a. til þess að kærandi hefði lítil tengsl við Noreg. Hann hefði búið í Noregi í tiltölulega skamman tíma áður en hann var fyrst varaður við því að honum gæti verið vísað úr landi. Engar lögmætar væntingar hefðu því skapast hjá honum þess efnis að hann myndi fá að dvelja áfram í landinu. Hjónaband hans breytti því ekki, enda væri algengt að útlendingar sem sæju fyrir hættu á brottvísun giftust norskum ríkisborgurum til að koma sér hjá brottvísuninni. Því gæti hjónaband hans ekki verið úrslitaatriði í hagsmunamatinu. Þá væru tengsl hans við Nígíeríu mun sterkari en tengsl hans við Noreg. Hvað varðaði eiginkonu Darren Omoregie, þá hlaut hún að vita af þeirri óvissu sem var uppi um áframhaldandi dvöl hans í landinu á þeim tíma þegar þau gengu í hjúskap. Hún væri ennfremur von því að búa erlendis. Hún hefði m.a. búið um tíma í Suður Afríku og enska væri opinbera tungumálið í Nígíeríu. Engar óyfírstíganlegar hindranir kæmu því í veg fyrir að þau gætu lifað fjölskyldulífi í Nígíeríu.

Þann 20. september 2006 eignaðist parið dóttur, Selmu. Þann 31. október 2006 komst fyrrnefnd úrskurðarnefnd að þeirri niðurstöðu að ekki væri þörf á því að ógilda endurkomubann Darren Omoregie til Noregs m.t.t. hagsmuna barnsins sem fæddist eftir að fyrsta kæranda var tilkynnt um brottvísun hans.

Mannréttindaómstóllinn varð ekki við þeirri beiðni kæranda að grípa til bráðabirgðaráðstöfunar samkvæmt 39. gr. málsmeðferðarreglna dómstólsins í þessu tilviki. Darren Omoregie var fluttur til Nígíeríu þann 7. mars 2007 af lögregluþyriföldum í Osló.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kvörtun kæranda laut að því að brottvísun Darren Omoregie og endurkomubann hans í fimm ár til Noregs bryti gegn réttindum þeirra samkvæmt 8. gr. sáttmálans.

Niðurstaða

Kærandur studdust einkum við að brottvísun og endurkomubann Darren Omoregie myndi leiða til þess að fjölskylda þeirra myndi leysast upp. Brot hans gegn norskum lögum hefðu verið minniháttar. Norska ríkið hélt því einkum fram að 8. gr. sáttmálans ætti ekki við í þessu tilviki þar sem fjölskyldutengsl milli kæranda hefðu stofnast á þeim tíma sem Darren Omoregie hefði ekki getað haft neinar lögmætar væntingar til þess að eiga fjölskyldulíf í Noregi og að kærandur hefðu ekki sýnt fram á að þau stæðu frammi fyrir óyfyrstíganlegum hindrunum að eiga fjölskyldulíf í heimalandi fyrsta kæranda.

Dómstóllinn tók fram að ljóst væri að tengsl á milli kærendanna féllu undir hugtakið fjölskyldulíf í skilningi 8. gr. sáttmálans. Sáttmálinn tryggði þó ekki útlendingum að koma inn í og dveljast í erlendu landi. Dómstóllinn benti á að Darren Omoregie hefði komið til Noregs 25. ágúst 2001 og verið vísað á brott til Nígeríu 7. mars 2007. Á meðan kæra hans var til meðferðar hjá úrskurðarnefnd var honum veitt tímabundið dvalar- og atvinnuleyfi. Eftir að nefndin staðfesti fyrri ákvörðun þann 11. september 2002 var kæranda skylt að yfirgefa landið en þess í stað dvaldist hann áfram í landinu á ólögmætan hátt. Hann hefði svo á ný í febrúar 2003 sótt um dvalarleyfi á nýjum grundvelli, þ.e. á grundvelli fjölskyldutengsla hans. Fyrsti og annar kærandi gengu í hjúskap 2. febrúar 2003 og þeim fæddist barn 20. september 2006. Því hafi ekki verið haldið fram af hálfu ríkisins að um málamyndahjónaband hafi verið að ræða. Brottvísunin 7. mars 2007 taldist því fela í sér takmörkun á rétti þeirra til fjölskyldulífs, sbr. 8. gr. sáttmálans.

Dómstóllinn tók fram mælt væri fyrir um takmörkunina í lögum, þ.e. í útlendingalögum, og þau stefndu að lögmætu markmiði, þ.e. að fírta glundroða eða glæpum og tryggja efnalega farsæld þjóðarinnar. Eftir stæði að svara hvort ákvörðunin hefði verið nauðsynleg í lýðræðislegu þjóðfélagi, þ.e. hvort hún væri réttlætánleg á grundvelli mikilvægra samfélagsþarfa og þá einkum hvort gætt hefði verið meðalhófs til að ná því lögmæta markmiði sem stefnt var að. Dómstóllinn minnti á að ýmsir þættir hefðu áhrif á það hagsmunamat. Þar yrði m.a. að líta til þess að hve miklu leyti fjölskyldulíf kæranda væri rofið, hve mikil tengsl hann hefði við Noreg, hvort það væru óyfyrstíganlegar hindranir sem stæðu í vegi fyrir fjölskyldulífi í heimalandi kæranda. Einnig þyrfti að líta til þess hvort fjölskyldulíf hefði myndast eftir að ljóst varð hvert staða Darren Omoregie var gagnvart útlendingalögum. Í þeim tilvikum væri aðeins í undantekningartilvikum um brot á 8. gr. sáttmálans að ræða ef einstaklingi sem hefði ekki heimildir til að dvelja í landi væri vísað á brott.

Með hliðsjón af þessu benti dómstóllinn á að þegar Darren Omoregie kom fyrst til Noregs í ágúst 2001 var hann tuttugu og tveggja ára og hafði engin tengsl við Noreg. Fjölskyldutengsl hans við annan og þriðja kæranda hefðu stofnast síðar á mismunandi stigum. Frá því að kærandur hófu sambúð hlaut þeim að vera ljóst að ekki væri sjálfgefið að þau gætu dvalist í Noregi saman sem par. Hælisumsókn Darren Omoregie var síðar hafnað og hann kaus að dveljast áfram í landinu ólöglega. Þegar kærandur gengu í hjúskap 2. febrúar 2003 þá hefði Darren Omoregie dvalist ólöglega í landinu og því var hjónaband þeirra ekki að fullu í samræmi við landslög. Þessi ágalli leiddi þó ekki til þess að hjónabandið væri ekki gilt. Dómstóllinn tók fram að þau hefðu ekki haft lögmætar væntingar til að fá að dveljast áfram saman í Noregi. Síðari umsókn Darren Omoregie um dvalarleyfi á grundvelli fjölskyldutengsla sem var hafnað gaf þeim heldur ekki slíkar væntingar. Ennfremur hefði honum á ný verið vísað á brott 26. ágúst 2003 og bannað að koma á ný til Noregs í fimm ár. Þótt undirréttur hefði komist að þeirri niðurstöðu að endurkomubannið bryti gegn meðalhófsreglu, var sú niðurstaða ekki endanleg og var snúið við af áfrýjunardómstóli. Ennfremur hefði fæðing barns kæranda þann 20. september 2006 ekki skapað honum rétt til að dveljast í landinu.

Dómstóllinn benti ennfremur á að tengsl Darren Omoregie við Nígeríu væru tiltölulega sterk á meðan þau væru tiltölulega veik við Noreg, að frátöldum fjölskyldutengslum hans við eiginkonu og barn sem var stofnað til meðan á málsmeðferðinni stóð. Þá var barn kæranda á aðlögunarhæfum aldri þegar ákvörðunin var tekin. Þótt eiginkona hans myndi sæta einhverjum óþægindum og erfiðleikum við að flytjast til Nígeríu þá væri það ekki óyfyrstíganleg hindrun fyrir fjölskyldulífi þeirra. Ekkert stæði því í vegi fyrir því að eiginkona hans og barn gætu heimsótt hann í Nígeríu. Þá benti dómstóllinn á að endurkomubannið hefði verið úrskurðað sem stjórnsýsluviðurlög en slík viðurlög hefðu það markmið að kerfið væri skilvirk. Ennfremur væri kæranda heimilt að sækja um að koma á ný til Noregs eftir aðeins tvö ár.

Dómstóllinn komst að þeirri niðurstöðu að ákvörðun norskra ríkisins um að vísa Darren Omoregie á brott og banna honum að koma á til Noregs í fimm ár hefði ekki gengið lengra en þeim væri heimilt á grundvelli svigrúms þeirra til mats. Hefðu færð viðeigandi og nægjanleg rök verið færð fyrir þeirri ákvörðun og auk þess hefðu stjórnvöld framkvæmt viðeigandi hagsmunamat með sjónarmið tengd hagsmunum kæranda og almannahagsmunum að leiðarljósi. Engar sérstakar undantekningarástæður ættu við í þessu tilviki. Dómstóllinn féllst því á þá niðurstöðu norskra stjórnvalda að ákvörðunin væri nauðsynleg og því hefði ekki verið brotið gegn 8. gr. sáttmálans.

Tveir dómarar skiluðu séráliti.